

Kryteria oceniania z Edukacji dla bezpieczeństwa

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
Dział 1. Bezpieczeństwo państwa					
1.1 Bezpieczeństwo Polski naszym dobrem najwyższym	– wie, czym jest bezpieczeństwo oraz bezpieczeństwo narodowe, – przedstawia różnorodne dziedziny życia, których dotyczy termin bezpieczeństwo,	– wyjaśnia, czym jest bezpieczeństwo rozumiane jako stan i jako proces, – podaje przykłady działań podejmowanych na rzecz bezpieczeństwa,	– analizuje czynniki wpływające na bezpieczeństwo narodowe, – opisuje współczesne i historyczne rozumienie bezpieczeństwa, – wymienia elementy systemu bezpieczeństwa państwa,	– porównuje współczesne i historyczne działania na rzecz bezpieczeństwa narodowego, – wyjaśnia, z jakiego powodu dbałość o bezpieczeństwo nigdy się nie kończy,	– uzasadnia, dlaczego najistotniejsze dla każdego polskiego obywatela jest bezpieczeństwo Polski i dlaczego jest onowartością najwyższą,
1.2 Uwarunkowania bezpieczeństwa państwa	– wylicza fakty historyczne związane z bezpieczeństwem Polski, – wymienia czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski,	– wylicza fakty historyczne związane z bezpieczeństwem Polski, – wymienia czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski,	– wyjaśnia historyczne uwarunkowania bezpieczeństwa Polski, – opisuje czynniki wpływające na bezpieczeństwo Polski, – charakteryzuje przyczyny, które doprowadziły do upadku Rzeczypospolitej,	– analizuje problem bezpieczeństwa w dziejach Polski, – porównuje różne sytuacje historyczne w związku z bezpieczeństwem Polski, – ocenia znaczenie dla bezpieczeństwa państwa polskiego przemian, jakie zaszły na świecie po 1989 r.,	– analizuje problem bezpieczeństwa w dziejach Polski, – porównuje różne sytuacje historyczne w związku z bezpieczeństwem Polski, – ocenia znaczenie dla bezpieczeństwa państwa polskiego przemian, jakie zaszły na świecie po 1989 r.,
1.3 Podstawy bezpieczeństwa Rzeczypospolitej	– przedstawia i charakteryzuje poszczególne rodzaje Sił Zbrojnych RP, – wymienia międzynarodowe struktury militarne, do których należy Polska,	– wie, w jaki sposób można ubiegać się o powołanie do służby wojskowej, – omawia znaczenie Wojsk Obrony Terytorialnej,	– charakteryzuje międzynarodowe struktury militarne, do których należy Polska, – wymienia i charakteryzuje organizacje polityczno-gospodarcze, do których należy obecnie nasz kraj,	– wyjaśnia, jaką rolę odgrywa gospodarka i polityka w zapewnieniu obywatelom bezpieczeństwa, – omawia znaczenie stałej obecności wojsk amerykańskich w naszym kraju,	– ocenia, jak przedstawia się obecnie stan bezpieczeństwa Polski, – potrafi wyjaśnić, jakie znaczenie miałyby stała baza amerykańska w Polsce dla bezpieczeństwa naszego kraju,
Dział 2. Powszechne i masowe zagrożenia we współczesnym świecie					
2.1 Klasyfikacja zagrożeń	– wyjaśnia, czym są zagrożenia czasu wojny i czasu pokoju, – podaje przykłady zagrożeń naturalnych, z którymi ludzie mieli do czynienia w przeszłości,	– klasyfikuje i omawia rodzaje zagrożeń, – wyjaśnia, jakie jest miejsce terroryzmu w hierarchii zagrożeń,	– rozróżnia zagrożenia naturalne i spowodowane działalnością człowieka, – opisuje środki rażenia współczesnego pola walki, – wymienia największe klęski żywiołowe ostatnich lat i dziesięcioleci na świecie,	– potrafi uzasadnić przyjęty w trakcie lekcji system klasyfikacji zagrożeń, – analizuje niszczące efekty działalności człowieka z punktu widzenia współczesnych zagrożeń,	– wyjaśnia, dlaczego konflikt totalny oznaczałby obecnie zagładę ludzkości,

2.2 Służby ochrony ratownictwa	- wymienia rodzaje służb ochrony i ratownictwa w Polsce, - zna telefony alarmowe do poszczególnych służb,	- potrafi wezwać odpowiednie służby, - wyjaśnia zasadę: „Rozmowę zawsze kończy dyspozytor”,	- omawia zastosowanie aplikacji mobilnej <i>Ratunek</i>, - rozdziela zadania policji Państwowej Straży Pożarnej,	- charakteryzuje Państwowe Ratownictwo Medyczne, - opisuje funkcje ratownicze GOPR i WOPR, - opisuje funkcjonowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego,	tłumaczy, dlaczego każdy z nas powinien bezwzględnie podporządkować się poleceniom służb ratowniczych i porządkowych,
2.3 Ostrzeganie i alarmowanie	- definiuje alarm i alarmowanie oraz wskazuje urządzenia najczęściej wykorzystywane jako źródła sygnału alarmowego, - wymienia rodzaje alarmów, - zna uniwersalne zasady zachowania w sytuacji zagrożenia,	- rozdziela sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze, - wie, jakie są struktury oraz instytucje odpowiedzialne za alarmowanie i ostrzeganie ludności w naszym kraju, - zna obowiązki ludności, z których należy się wywiązać po usłyszeniu sygnału alarmowego,	- wie, jak zapobiegać wybuchowi paniki, - opisuje strukturę systemu zarządzania kryzysowego, - charakteryzuje model organizacji powiadamiania i reagowania kryzysowego,	- analizuje zadania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, - opisuje Krajowy System Wykrywania Skazań i Alarmowania, - wyjaśnia, dlaczego każdy obywatel powinien bezwzględnie stosować się do poleceń wydawanych przez przedstawicieli służb ratowniczych i porządkowych,	- analizuje możliwe przyczyny sytuacji kryzysowych wymagających ostrzegania i alarmowania ludności, - interpretuje, jak ostrzeganie i alarmowanie ludności wpływa na bezpieczeństwo, - uzasadnia celowość znajomości sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych,
2.4 Ewakuacja	- zna tryby ewakuacji, - wie, na czym polegają ewakuacja zorganizowana i samoewakuacja,	- potrafi w trybie alarmowym ewakuować się z budynku, - wskazuje drogi ewakuacji w szkole, - wskazuje osoby odpowiedzialne za ewakuację,	- prezentuje sposoby transportu poszkodowanych, - rozdziela znaki ewakuacyjne i informacyjne, - sporządza listę rzeczy, które należy zabrać z domu w razie ogłoszenia ewakuacji,	- omawia zasady ewakuacji ludności i środków materialnych, - charakteryzuje przygotowanie do ewakuacji planowanej,	planuje inicjatywy zmierzające do rozwiązania problemów istotnych dla sprawnego przeprowadzenia procesu ewakuacji,
2.5 Zagrożenie pożarem	- podaje, jakie warunki wystarczające do wystąpienia pożarów, - wyjaśnia termin <i>pożar w zarodku</i>, wie, jak zachować się w takiej sytuacji, - definiuje pojęcia <i>pożar</i> i <i>trójkąt spalania</i>,	- opisuje przyczyny pożarów, - wskazuje miejsca potencjalnie zagrożone wystąpieniem pożaru, - umie obsługiwać podręczny sprzęt gaśniczy,	- klasyfikuje grupy pożarów i materiałów palnych, - zna zasady ewakuacji w razie wystąpienia pożaru w domu, - rozdziela wybrane znaki ochrony przeciwpożarowej,	- wie, jakie materiały palne można gasić gaśnicą określonego typu, - wie, jak ważne jest zapobieganie panice,	uzasadnia konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń,
2.6 Zagrożenie powodzią	- wymienia rodzaje powodzi, - wie, jakie działania należy podjąć, aby zabezpieczyć dom na wypadek powodzi, - wie, jakie informacje podać przedstawicielowi służb ratowniczych,	- opisuje zasady zachowania na wypadek powodzi, postępowania w razie jej wystąpienia, a także po jej ustąpieniu, - wskazuje drogi ewakuacji w szkole, - wymienia zasady higieny dla powodzi, - opisuje zabezpieczenia przeciwpowodziowe,	- rozdziela czynną i bierną ochronę przeciwpowodziową, - podaje, w jakich sytuacjach ogłasza się pogotowie przeciwpowodziowe, a kiedy – alarm powodziowy, - zna zasady poruszania się samochodem w razie wystąpienia powodzi,	- rozdziela rodzaje powodzi ze względu na przyczynę ich wystąpienia, - ocenia poziom zagrożenia powodzią w pobliżu swojego domu i swojej szkoły, - opisuje rodzaje zabezpieczeń powodziowych w najbliższej okolicy, - wie, jak ważne jest zapobieganie panice,	wyjaśnia, dlaczego pomoc służbom w sytuacji powodzi jest działaniem we własnym interesie,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
2.7 Zimowe zagrożenia	- wymienia zagrożenia występujące zimą, - podaje czynniki sprzyjające wychłodzeniu i odmrożeniom,	- rozdzieli stopnie odmrożeń, - identyfikuje objawy wychłodzenia i hipotermii,	- charakteryzuje typowe zagrożenia związane z niską temperaturą w okresie zimowym, - opisuje, jak należy postępować z osobą wychłodzoną i taką, która doznała odmrożeń,	- przedstawia zasady bezpiecznego podróżowania samochodem w warunkach zimowych, - ocenia, jak warunki klimatyczne w Polsce wpływają na bezpieczeństwo człowieka w okresie zimowym,	uzasadnia konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas zimowych zagrożeń,
2.8 Niebezpieczne środki chemiczne	- definiuje pojęcie skażenia chemicznego, - wymienia przyczyny skażeń chemicznych, - wskazuje substancje, które mogą wywołać skażenie chemiczne,	- opisuje oznaczenia pojazdów transportujących niebezpieczne substancje chemiczne, - prezentuje, jakimi prostymi metodami można doraźnie chronić drogi oddechowe, - wskazuje formacje przeciwdziałające skażeniom chemicznym,	- wyjaśnia oznaczenia występujące na tablicach ADR, - umie zabezpieczyć dom (mieszkanie) przed niebezpiecznymi substancjami chemicznymi,	- wymienia działania, które powinien podjąć świadek wypadku pojazdu przewożącego niebezpieczne substancje, - tłumaczy zasady zachowania w razie uwolnienia niebezpiecznych substancji chemicznych, - interpretuje zapisy na tablicach ADR,	- analizuje konsekwencje skażeń chemicznych dla ludzi, mienia i środowiska, - rozumie rolę i znaczenie służb ratownictwa oraz wyjaśnia, dlaczego wszyscy bezwzględnie powinniśmy wykonywać polecenia ich przedstawicieli,
2.9 Terroryzm	- wie, czym jest terroryzm, - definiuje zamach terrorystyczny, - wymienia znane zamachy terrorystyczne,	- zna zasady zachowania się podczas ataku terrorystycznego z użyciem broni palnej i z użyciem materiałów wybuchowych, - potrafi podać niezbędne informacje przedstawicielowi służb ratowniczych, - rozdzieli „nowy” i „stary” terroryzm,	- wskazuje różnice między terrorem i terroryzmem, - potrafi wyjaśnić pojęcie fanatyzmu, - wie, jak należy się zachować w razie stania się zakładnikiem,	- rozumie specyfikę współczesnego terroryzmu, - charakteryzuje syndrom sztokholmski, - klasyfikuje rodzaje terroryzmu ze względu na sposób działania sprawców,	przedstawia propozycje dotyczące działań na rzecz wyeliminowania terroryzmu ze współczesnego świata,
2.10 Przestępczość pospolita	- wymienia sytuacje, które mogą stanowić zagrożenie bezpieczeństwa osobistego, - podaje przykład skutecznej prośby o pomoc w sytuacji zagrożenia,	- rozumie związek między demokracją a przestępczością, - wyjaśnia pojęcie <i>wiktymologia</i>,	- zna zagrożenia, które mogą pojawić się w środkach komunikacji publicznej, - identyfikuje zagrożenia w sieci i wskazuje sposoby przeciwdziałania im,	- potrafi zachować ostrożność w miejscach publicznych, - wie, jak należy się zachować w przypadku napadów bezpośrednich, - wyjaśnia, dlaczego należy unikać walki na ulicy,	charakteryzuje zasady bezpiecznego zachowania, które pozwolą zmniejszyć ryzyko stania się ofiarą przestępstwa,

Dział 3. Pierwsza pomoc przedmedyczna					
3.1 Pierwsza pomoc – prawny obowiązek czy moralna powinność?	- wymienia elementy łańcucha przeżycia, - wyjaśnia, na czym polega obowiązek udzielania pomocy,	- tłumaczy różnice między pierwszą a dodatkową pomocą przedmedyczną, - wie, jak wyposażać apteczkę pierwszej pomocy,	- zna prawa ratownika, - wyjaśnia, na czym polega postawa dobrego samarytanina,	- charakteryzuje regulacje prawne dotyczące udzielania pierwszej pomocy obowiązujące w Polsce, - tłumaczy, dlaczego brak wiedzy i umiejętności nie usprawiedliwia osób, które nie udzielają pierwszej pomocy,	wyjaśnia aspekty moralne związane z udzieleniem pomocy osobom w stanie zagrożenia życia,
3.2 Postępowanie z osobą nieprzytomną	- na numery alarmowe, - wie, na jakie niebezpieczeństwa narażony jest ratownik,	- otrafi wykonać rękoćzyn czoło-żuchwa oraz sprawdzić podstawowe czynności życiowe, - umie ułożyć osobę w pozycji bocznej ustalonej,	- zna stopnie utraty świadomości, - wzywa pomoc, podając wszystkie niezbędne informacje w odpowiedniej kolejności,	- zna obowiązki obywateli dotyczące udzielania pierwszej pomocy osobom, których życie i zdrowie jest bezpośrednio zagrożone, - wie, jakie prawa przysługują ratownikowi zgodnie z ustawą o państwowym ratownictwie medycznym,	uzasadnia, że bezzwłoczne i prawidłowe wezwanie pomocy może mieć istotne znaczenie dla ratowania życia osoby nieprzytomnej,
3.3 Odwracanie na plecy osoby leżącej na brzuchu	- ocenia swoje bezpieczeństwo w miejscu zdarzenia, - potrafi sprawdzić przytomność poszkodowanego,	- wie, do czego i w jaki sposób może wykorzystać osoby postronne, - demonstruje, jak powinno wyglądać sprawdzenie oddechu osoby poszkodowanej leżącej na brzuchu,	- wymienia wypadki, w wyniku których może dojść do uszkodzenia kręgosłupa, - uzasadnia, dlaczego osoba leżąca na brzuchu ma utrudnione oddychanie,	- samodzielnie odwraca na plecy – z zabezpieczeniem kręgosłupa – osobę leżącą na brzuchu, - wyjaśnia, w jakich okolicznościach osobę leżącą na brzuchu należy odwrócić na plecy,	tłumaczy zasadę: <i>Nie poruszaj poszkodowanego bez wyraźnej potrzeby</i>,
3.4 Resuscytacja osoby dorosłej	- umie ocenić swoje bezpieczeństwo w miejscu zdarzenia, - potrafi sprawdzić przytomność poszkodowanego, - wie, kiedy należy przerwać wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej,	- wie, do czego i w jaki sposób może wykorzystać osoby postronne, - wzywa pomoc, podając wszystkie niezbędne informacje w odpowiedniej kolejności, - wyjaśnia, jak ważny jest czas w przypadku ratowania życia,	- demonstruje, jak powinno wyglądać sprawdzenie oddechu osoby poszkodowanej, - potrafi omówić rolę układów oddechowego, krążeniowego, nerwowego,	- umie zastosować maseczkę do sztucznego oddychania, - wykonuje masaż serca, - stosuje sztuczne oddychanie, - rozróżnia pojęcia <i>resuscytacja</i> i <i>reanimacja</i>,	dowodzi, że brak tlenu jest niebezpieczny dla organizmu, opisując pracę układów dostarczających go do komórek,
3.5 Resuscytacja niemowlęcia i starszego dziecka	- podaje algorytm resuscytacji dziecka, - zna klasyfikację wiekową obowiązującą w ratownictwie,	- rozumie różnicę między wiekiem rozwojowym a wiekiem metrykalnym, - wie, że przed udzieleniem pomocy niemowlęciu lub starszemu dziecku musi zwrócić się o pozwolenie do jego rodziców,	- wykonuje masaż serca u dziecka, - wykonuje masaż serca u niemowlęcia, - wie, jak może zmienić się kolejność działań podczas udzielania pomocy niemowlęciu i starszemu dziecku,	- wskazuje różnice między resuscytacją osoby dorosłej a resuscytacją dziecka (zwłaszcza niemowlęcia), - wyjaśnia, na czym polega hipoksja, - opisuje, na czym polega nagła śmierć łóżeczkowa,	wyjaśnia, co oznacza zasada <i>najpierw pomagaj</i>, podaje, kogo ona dotyczy i jakie są od niej wyjątki,

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				
		– demonstruje, jak przekonywać rodziców do wyrażenia zgody na udzielenie dziecku pomocy,			
3.6 Zasady użycia AED	– wymienia objawy nagłego zatrzymania krążenia, – rozpoznaje uniwersalny, obowiązujący od 2007 r., symbol AED, – wskazuje, gdzie można znaleźć instruktaż informujący, w jaki sposób obsługiwać AED,	– wyjaśnia ogólnie pojęcie nagłego zatrzymania krążenia, – opisuje mechanizm leczniczy defibrylacji, – omawia zasady działania automatycznego zewnętrznego defibrylatora serca,	– potrafi zastosować AED w połączeniu z wykonywaniem resuscytacji, – wskazuje na migotanie komór jako jedno z zaburzeń pracy serca, będące u osób dorosłych najczęstszą przyczyną NZK,	– zna pojęcie <i>elektrody pediatryczne</i> , – wyjaśnia, kiedy używanie AED u dzieci jest dozwolone,	– wyjaśnia, dlaczego nowoczesny automatyczny defibrylator serca jest „mądrzejszy” od ratownika, – przedstawia badania nad ratowaniem ludzkiego życia z wykorzystaniem prądu,
3.7 Postępowanie przy zadławieniach	– wymienia objawy zadławienia, – rozróżnia zakrztuszenie i zadławienie, – wylicza przyczyny zadławienia,	– wyjaśnia, na czym polega zadławienie, – rozumie niebezpieczeństwa związane ze stanem zadławienia, – identyfikuje kaszel jako naturalny odruch obronny organizmu,	– wylicza niebezpieczeństwa związane z zadławieniem, – opisuje mechanizm zadławienia, – opisuje manewr Heimlicha,	– demonstruje, jak należy udzielać pomocy zadławionym: dorosłemu, niemowlęciu i starszemu dziecku, – wymienia czynności szkodliwe w przypadku udzielania pomocy podczas zakrztuszenia lub zadławienia,	– proponuje zasady, których powinno się przestrzegać podczas spożywania posiłków przez dzieci, by przeciwdziałać zadławieniu,
3.8 Tamowanie krwotoków	– podaje prawidłowe ciśnienie puls człowieka, – opisuje rolę krwi w organizmie, – przedstawia ogólne zasady zabezpieczania krwawień,	– omawia skład krwi i funkcjonowanie układu krwionośnego, – klasyfikuje rodzaje krwotoków w zależności od uszkodzonego naczynia krwionośnego,	– dobiera czynności ratownicze właściwe w przypadku ran kończyn, głowy, klatki piersiowej, brzucha, – postępuje właściwie, gdy rana tkwi ciało obce,	– zna zasady zabezpieczania amputacji urazowych, – tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>replantacja</i> , – wie, jak należy użyć opaski uciskowej, – objaśnia, czym jest odczyn Biernackiego,	– przytacza argumenty, przeciwko usuwaniu ciała obcego z rany, – wyjaśnia zasady postępowania w razie wystąpienia krwawień, uzasadniając, w jakich sytuacjach należy użyć opaski uciskowej, a w jakich – opatrunku wentylowego,
3.9 Urazy kości stawów	– wymienia ogólne zasady postępowania w przypadku złamań, – identyfikuje złamania kości jako urazy, które wymagają interwencji lekarskiej,	– podaje czynności dozwolone i zabronione w przypadku zwichnięciastawu, – wie, że nie wolno sprawiać bólu poszkodowanemu,	– zna zasady użycia chusty trójkątnej do zabezpieczania złamań, – umie użyć podręcznych przedmiotów do usztywnienia złamań,	– potrafi unieruchomić złamaną kończynę górną za pomocą chusty trójkątnej i bandaża, – omawia szkielet człowieka,	– opracowuje i prezentuje informacje na temat budowy i funkcji układu kostnego człowieka,

3.10 Poparzenia	– identyfikuje oparzenie i udar cieplny, – wymienia funkcje skóry człowieka,	– rozróżnia stopnie oparzeń, – wyszczególnia przypadki poparzeń, bezwzględnie wymagające konsultacji z lekarzem,	– odnosząc się do budowy skóry człowieka, omawia podstawową klasyfikację poparzeń, – potrafi udzielić doraźnej pomocy osobie poparzonej,	– opisuje zastosowanie hydrożeli, – potrafi zdiagnozować udar cieplny i odpowiednio zareagować, – omawia pierwszą pomoc w przypadku oparzeń chemicznych,	– wyjaśnia, jakie działania w domu należy podjąć, by zabezpieczyć dzieci przed poparzeniami,
3.11 Udar i zawał	– potrafi wymienić najczęstsze objawy zawału, – potrafi wymienić najczęstsze objawy udaru, – rozróżnia zawał i udar,	– wskazuje przyczyny zawału i udaru, – objaśnia akronimy FAST i UDAR,	– wie, jak powinien się zachować w razie wystąpienia u chorego zawału, – potrafi zareagować w przypadku wystąpienia u chorego objawów udaru,	– opisuje zawał i udar jako choroby cywilizacyjne, – ma utrwaloną technikę zabezpieczania poszkodowanego przed wychłodzeniem, – omawia przedszpitalną skalę udaru Cincinnati,	– wyjaśnia, dlaczego zarówno w przypadku zawału, jak i udaru tak ważny jest czas,
3.12 Częste wypadki – atak epilepsji, wypadek drogowy, omdlenie	– wymienia zasady zachowania w miejscu wypadku drogowego, – identyfikuje objawy epilepsji, – rozpoznaje objawy omdlenia,	– wymienia czynności niewskazane w przypadku ataku epilepsji, – wie, jak należy się zachować w przypadku zauważenia osoby, u której wystąpił atak epilepsji, – rozumie, na czym polega specyfika wypadku drogowego w związku z bezpieczeństwem ratownika,	– potrafi umiejętnie wydobyć poszkodowanego z pojazdu, – demonstruje trzy sposoby postępowania w sytuacji omdlenia, – ma utrwaloną technikę zabezpieczania poszkodowanego przed wychłodzeniem,	– opisuje, na czym polega <i>triage</i>, – charakteryzuje, w jakich przypadkach stosujemy chwyt Rauteka, – wyjaśnia, czego – wbrew obiegowym opiniom – nie należy robić, zabezpieczając chorego w trakcie ataku epilepsji,	– przedstawia, w jakich sytuacjach i w jaki sposób zmotywuje osobę, która zemdlą, by poszła do lekarza,

Dział 4. Edukacja obronna

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
	Uczeń:				

Dział 4. Edukacja obronna

4.1 Przygotowanie do szkolenia strzeleckiego 4.2 Podstawy treningu strzeleckiego	– określa, czym jest broń, – wymienia rodzaje broni, – wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące na strzelnicy, – wymienia pozycje strzeleckie, – definiuje celowanie,	– opisuje rodzaje broni, – wskazuje podstawowe elementy broni długiej i krótkiej, – opisuje pozycje strzeleckie, – wyjaśnia, co oznaczają zasady BLOS, – opisuje, co wyrażnie, a co mniej wyrażnie powinien widzieć strzelec, – tłumaczy, na czym polega procedura pakowania rany,	– wyjaśnia, co jest bronią w rozumieniu ustawy o broni i amunicji, – rozróżnia przyrządy celownicze, – demonstruje pozycje strzeleckie, – opisuje broń załadowaną, przeładowaną i rozładowaną, – omawia rodzaje ran postrzałowych, – charakteryzuje punkty	– omawia rodzaje przyrządów celowniczych i sposoby ich zgrywania, – potrafi przyjąć pozycje strzeleckie, uwzględniając ich właściwości, – wykorzystuje przedmioty z otoczenia do zaimprovizowania podpórek przy strzelaniu w pozycji leżącej, – tłumaczy, w jaki sposób należy transportować broń	– omawia znaczenie zasady: <i>Traktuj każdą broń, jakby była załadowana</i>, – demonstruje, w jaki sposób można bezpiecznie i celnie oddać strzał,
---	---	---	---	--	---

			regulaminu użytkowania strzelnicy,	na strzelnicę i do magazynu, – wyjaśnia, w jaki sposób należy zabezpieczyć ranę postrzałową,	
4.3 Orientowanie się w terenie	– opisuje sposoby ustalania stron świata, – wymienia przyrządy służące do orientowania się w terenie, – wskazuje podstawowe elementy mapy, – opisuje sposoby orientowania mapy,	– wyjaśnia, czym zajmuje się terenoznawstwo, – charakteryzuje zjawiska naturalne i przyrządy pomocne przy ustalaniu kierunków świata, – wymienia rodzaje map, – podaje cechy map topograficznych,	– wskazuje różnice w budowie kompasu i busoli, – wie, jak przeprowadzić orientowanie mapy z wykorzystaniem busoli, – wyjaśnia, jak można odnaleźć w terenie przedmiot zaznaczony na mapie, – wymienia i omawia podstawowe znaki topograficzne,	– ustala kierunki świata za pomocą: słońca, Gwiazdy Polarnej, słońca i zegarka, elementów terenu, – wyznacza kierunki świata przy użyciu kompasu, busoli, GPS, – potrafi posługiwać się planem miasta i mapą,	– wyjaśnia znaczenie terenoznawstwa w życiu współczesnego człowieka,
4.4 Cyfrowe zagrożenie	– wyjaśnia terminy <i>cyberbezpieczeństwo</i> i <i>cyberprzemoc</i>, – wymienia cyberzagrożenia, – podaje znane sobie przykłady ataków na cyberbezpieczeństwo.	– wymienia zagrożenia związane z rozwojem rzeczywistości wirtualnej we współczesnym świecie, – wymienia instytucje odpowiedzialne za cyberbezpieczeństwo w wymiarze cywilnym i wojskowym, – wskazuje zasady zabezpieczenia się przed przestępczością internetową.	– interpretuje termin <i>cyberbezpieczeństwo</i> w wymiarze cywilnym i wojskowym, – charakteryzuje program CYBER.MIL.PL.	– tłumaczy, jakie znaczenie ma cyberbezpieczeństwo w systemie bezpieczeństwa państwa, – charakteryzuje zadania zespołów reagowania na zagrożenia bezpieczeństwa komputerowego, – uzasadnia konieczność wdrażania programu CYBER.MIL.PL.	– na podstawie własnych doświadczeń przedstawia pomysły na zwiększenie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni.